

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 10: In Lycen

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A **DIDUCTOS QVE]** diuulsos, diremtos, disiunctos, discordeis.

IUGO COGIT AENE0] in firmissimam concordiam ducit. Suprà Ode 33. lib. 1. *iuga aenea* posuit in malum, pro coniunctione amantium inæquali ac dispari, atque ingrata seruitute: in qua mutuus amor non intercedit. hîc autem iugum aeneum accipe pro concordia amantium eiusmodi, quam nullum interueniens dissidium sit dissoluturum. copulam irruptam dixit Od. 13. lib. 1. *Felices ter & amplius, Quos irrupta tenet copula, nec malus Diuulsus querimonij* Suprema citius soluet amor die. abeneum igitur accipere hîc debemus pro firmo, & solido, & quod frangi non possit, ut *murum aeneum* dixit, epist. 1. lib. 1. & *turrem abeneam* Oda 16. huius lib. Sic Apollonius non semel taurorum Colchicorum iuga, *χαλμας* appellat. & fortasse Homerus cælum eadem ratione deorum *χαλμας* id est, domum pauimento, seu solo firmissimo substratam, ac suffultam nominat. Iugum autem fortasse iccirco posuit Horatius, quia in amantium concordia, & coniunctione multæ insunt seruitutis similitudines.

B **EXCVTITVR]** eijcitur tanquam iugum, vel onus. Terent. Eunuchus: *homo quatietur certe cum dono foras.*

LEVIOR CORTICE] Saty. 4. lib. 1. *nabis sine cortice.*

ET IMPROBO IRAC. ADR.] Adriaticum mare sæpe uentorum agitari, & tempestatibus concitari constat. iccirco improbum & iracundum dixit, translato. sic Od. 2. epod. *Nec horret iratum mare.* & Od. 3. lib. 1. *Qui uidit mare turgidum.* huc pertinet illud ex Oda 33. li. 1. *Libertina fretus acrioræ Adriæ Curuantis Calabros sinus.* & Oda 27. huius libri, *Adriæ sinum, atrum* appellat.

IN LYCEN.

Ode 10.

Vt, posita duritie, aliqua ipsius misericordia capiatur.

C **Extremum Tanaim sibi biberes Lyce,**
Sæuo nupta viro: me tamen asperas
Porrectum ante foreis obijcere incolis
Plorares Aquilonibus.
Audis, quo strepitu ianua, quo nemus
Inter pulchra situm tecta remugiat
Ventis? & positas ut glaciet niueis
Puro numine Iupiter?
Ingratam Veneri pone superbiam:
Ne currente retro funis eat rota.
Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.

O, quamuis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus viola pallor amantium,
Nec vir Pieria pellice saucius
Curuat, supplicibus tuis
Parcas, nec rigida mollior æsculo,
Nec Mauris animū mitior anguibus.
Non hoc semper erit liminis, aut aquæ
Cælestis patiens latus.

EXTREMVM TANAIM] Si in vltima Scythia, aut Sarmatia viueres: si Scythæ, aut Sauromata alicui nupissēs.

ME TAMEN ASPERAS, &c.] non ita tamen dura & inhumana esses, ut me ante foreis tuas iacere expositum, atque obiectum Aquilonibus, qui oram illam assidue perflant, patereris. Foreis autem asperas dixit, puellæ asperæ & inexorabilis foreis. tale est illud, *pauimentum superbium.* Od. 14. lib. 2.

PORRECTVM] extentum. Saty. 3. lib. 2. *Si quis ad ingentem frumenti semper aceruum Porrectus vigilet.*

OBIICERE INCOLIS PLORARES] id est, non sineres, quæ tua lenitas & misericordia est, me proiectum ante tuas foreis mihi iniquas, ab Aquilonibus iactari. obstaret tibi tua lenitas & misericordia, quo minus me ante foreis tuas iacere sineres. sic loquitur Plautus Aulul. *Aquam hercle plorat, cum lauauit profundere.*

INCOLIS] Aquilones, venti sunt Thracij, iccirco incolas Thraciæ dicit. sup. Od. 25. libro 1. *Thracio bacchante magis sub inter-Lunia vento.*

INTER PVLCHRA SITVM] quidam libri veteres habent *satum, pro situm.* ego tamen nihil muto.

REMUGIAT] grauem quendam & immanem sonitum ad aureis referat. translatio à bobus. sic Od. 10. epod. *Ionius vdo cum remugiens sinus Notocarinarum ruperit.* & Od. 29. huius lib. *Non est meum si mugiat Africis Malus procellis, &c.* sic Hesiod. *εργ. και ημ. μεμικε δε γαια και υλη.*

GLACIET] vocis & significationis agentis. Apud M. Tull. *conglaciandi* verbum, absolutum est, lib. de nat. Deorum 2. *tum aqua declarat effusio, qua neque conglaciaret frigoribus, neque niue, pruina que concrederet, nisi eadem se admisto calore liquefacta & dilapsa diffunderet.* Cælius Ciceroni, *Curio ni nostro tribunatus conglaciat.*

PURO NUMINE IVP.] cælum purum & serenum: quod quidem hiberno tempore frigidius est, quam nebulosum, aut caliginosum. si quis autem quærat cur cælo sereno, quam nebuloso, frigus sit acrius, respondet Aristoteles in problem. *την ημ. με.* id est fieri, quia cælo puro, sereno, atque aperto nihil est, quod frigus continere possit: sed diffunditur ac dissipatur, ita ut ad nos perueniat, nebuloso autem facile coercetur. quidam testantur se reperisse scriptum in lib. manu scriptis, *lumine.* ego tamen magis probo, *numine.* nam per Iouem,

A Iouem, cælum, seu æther significatur. Ioui autem merito numen tribuitur. per numen igitur Iouis, cæli nitor intelligendus est κατ' ἀμνηστίαν. Quod si dixisset Hor. *Jupiter puro lumine congelat nives,* corrupisset, & quasi mutilasset figuram poeticam. nunc autem his duobus ita coniunctis, manet integer & in columis locutionis ornat⁹. Quin hoc contendo, si *lumine* legendum esse constet, nomen *Jupiter* hic ferri non posse, & in eius locū, si lex carminis patiatur, cælum aut æther, esse substituendum. hoc igitur dico, *Puro numine* legendum esse, & hoc *lumine*, ex annotatione natum: ut desinant *ἄεθρον* quidam iuvenes bonarum literarum studiosi, minime mali. sic numen coniūxit cum Ioue Od. 4. lib. 4. *Quas & benigno numine Jupiter Defendit, &c.* quamquam illic Iupiter pro deo positus est, non pro cælo aut æthere.

INGR. VEN. PONE SVPERB.] Ingrata est & Veneri & Baccho puerorum & puellarum in amanteis superbia. Libet hic vnum atque alterum huius rei exemplum ex Pausania ascribere. Amabat Calirrhoam quandam virginem Corrafas Bacchi sacerdos: sed quanto vehementius amabat Corrafas, tanto erat illa ab hoc alienior, tantoque se in eum dutiorem ac sæuiorem præbebat. Posteaquam autem neque precibus, neque muneribus sæuitia virginis potuit mitigari, supplex Corrafas accedit ad Bacchi statuam. orat ut vim sui numinis in virginem expromat ac declaret. Vix dum finem orandi fecerat, cum Calydonij ferè omnes (Calydone enim hæc gerebantur) proinde ac si ebrij essent, mente capti, furorèque præcipites huc & illuc ferebantur. Confugiunt tandem ad oraculum Dodonæum. responsum est, Dionysum Calidonijs esse iratum, neque illum irascendi finem antè facturum, quàm Corrafas ei immolasset Calirrhoam ipsam, aliumve, qui eius vice fungi, mortemque oppetere auderet. Virgo in has angustias redacta, cœpit primùm auxilium à nutricijs & nutricibus suis petere: à quibus cùm spreta esset, ac reiecta, restabat misera, ut ipsa ad aram Dionysi mactaretur. omnibus igitur rebus necessarijs ad sacrificium comparatis, intererat huic spectaculo Corrafas, qui amore victus, nullòque iræ loco relicto, se ipsum pro Calirrhoa deuouet, atque exanimat.

C At Callirhoe altera ex parte, ut prostratum atque exanimem Corrasum vidit, serò mente mutata, misericordia commota, pudore denique eorum, quæ inhumaniter & superbè in eum admiserat, affecta, se ipsam secundam Baccho victimam mactat. Hæc Pausanias Achaic. quæ nos arbitrato nostro, quàm breuissimè potuimus, Latinè vertimus. Alterum est æquè miserabile, quod idem affert Atticis, eiusque rei se vidisse argumentum narrat, Cupidini dicatam Anteròtis aram. Meles Atheniensis Timagoram inquilinum, & hospitem contumeliosè despiciens, iussit, ut sese è summo saxi vertice præcipitem ageret. Timagoras, ut qui adolescenti omnibus in rebus obtemperare & gratificari cuperet, alioqui vitæ non admodum cupidus, neque animæ parcus natura, sese non dubitanter, neque cunctabundus è saxo illo præcipi-

tem deiecit. Meletem autem, simul ut exanimem Timagoram vidit, usque ad eò facti sui pœnituit, ut se ipsum quoque ex eodem saxo præcipitem egerit. Accedat tertium ex Theocrito, si modò verum, & non fictum est, de adolescente illo, qui, cùm usque ad eò, tandiùque spreuisset amantem, ut ille dolori suo remedium morte & suspensio quærere cogere, atque id pro foribus adolescētis fecisset: adolescens autem manè die postero domo exiens, amantemque suspensum, ac mortuum cernens, nihil commotus esset, neque condoluisset, neque ingemisset: sed rectà ad gymnasium (ut solebat) in quo balneum, statuæque Cupidinis erat, iussit, accidit ut statua, dum lauat adolescens, in eius caput decideret, eumque interimeret. carmen Theocriti inscribitur *ἑρσής*. sed hæc posteriora duo exempla cùm ad flagitiosos illos, & nefarios puerileis amores pertineant, à nostris auribus respuantur. *Pone* autem, id est, abijce, ac depone, ut epist. 16. lib. 1. *Pone: meum est. pono, tristisque recedo.*

NE CVRRENTE RETRO] ne nimia ista sæuitia in caput tuum recidat, tibi que ipsi calamitatem, & perniciem afferat: vel ne idem tibi eueniat, quod in amanteis vsurpas & exeres: & fortuna, quam nunc experiris valde secundam, tibi ad uerlari ac restare incipiat. ducta similitudo est à rotis fune circumactis, quo rupto, illa in contrariam partem voluntur. Tibull. lib. 1. eleg. 5. *At tu, qui potior nunc es, mea furta cauet: Versatur celeris fors lenis orbe rota.* Iterum dixit Horat. *currenter rota* epist. ad Pilonem: non longè à principio. alij dicunt ductam esse similitudinem ab equo funali, retrò currente, & in contrariam partem currum trahente.

NON TE PENEL. DIFFIC.] Non tu es Penelope à patre tuo procreata, sed Lyce. Fuit autem Penelope eo in procos difficilior ac sæuior, quo blandior. eorum enim animos verbis mulcebat, & spe lactabat: alia mens erat. nota sunt illa Homericæ *ὄδυσσ. σ. θέλγε δὲ θυμὸν Μελιχχοῖς ἐπέεσσιν, ἵος δὲ οἱ ἄλλα μανόνα.* id est, animum autem procorum blandis verbis mulcebat, mens eius aliud cogitabat. & *ὄδυσσ. ε. Ἡδὴ γὰρ πείπον ἐστὶν ἐπὶ πᾶσι δ' εἶσι πέπρον, ἔξ δ' ἀπέμλει θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι Ἀχαιοῖν Πάντας μὲν ῥέειπι, καὶ ὑπὸ γαίῃ ἀνδρὶ ἐκάστω Ἀχαιοῖας παρῆϊστα, ἵος δὲ οἱ ἄλλα μανόνα:* id est, Tertius enim iam annus abiit, agitur nunc & quartus, ex quo Penelope Græcorum animos decipit, damnòque afficit. Omnibus enim spem inanem ostentat, & unicuique pollicetur, missis etiam ad quemque nuntijs: sed aliud animo molitur. nota est denique illa Penelopæ tela, quæ interdum texebatur, noctu retexebatur. de qua *ὄδυσσ. β. & γ.*

NEC TINCT. VIOLA PALL.] nec pallor amantium violacei coloris particeps: luridus, & pallidus color. Seruius ad illum Virg. locum, *Alexide, pallenteis violas,* annotat, *pallenteis*, id est, *amantium colore tinctas.* Hor. *Nec tinctus viola pallor amantium, &c.*

NEC VIR PIERIA PELL. SAVC.] & quamuis non te flectat viri tui iniuria, qui Pieriam amat, eiusque amore faucius est, &c. Nihil est

A est autem, quod matronam magis vr̄at, faciliusq; ad adulterium impellat, quàm dolor ex tali virilididine susceptus: & cum acerrimè ad pœnas sui doloris repetendas mulieres exstimulentur, tum vitorum suorum incontinentiam simili factò libenter vl̄ciscuntur. qua de re vide quæ suprà annotauimus ad illum locum, *Nam scopulis surdior Icari Voces audit adhuc integer*, Od. 7. huius lib.

CVRVAT] flectit, ab instituto tuo detorquet.

PIERIA PELLICE] pellicem appellant Latini eam, quam maritus amat, semp̄erque refertur ad vxorem, vt pater ad filium. Cic. in Cluent. *Vxor generi, nouerca filij, filia pellex*. Horatius infra Od. 27. eod. lib. *dominaq; tradi Barbara pellex*. & Od. 3. epod. *Hoc delibutis vltia donis pellicæ serpente fugit alite*. & Oda. 5. *Quibus superbam fugit vltia pellicem*.

SUPPLICIBVS TVIS PARCAS] quamuis tu neque muneribus, neque precibus, neque pallore, & languore meo, neque viri tui contumelia, atque iniuria inflectaris: miserere tamen supplicis tui, qui omnem salutis suæ rationem in tua lenitate, & clementia collocatam habet.

B NEC RIGIDA MOLLIOR ÆSCVLO] Tu quæ neque æsculo mollior es, nec mitiore animo, quàm Mauritanix serpentes, &c.

NEC MAVRIS ANIM. MITIOR] nec mitiore animo, quàm angues Mauritanix. *mitis animus* hellenismus est. *Mauris anguibus* autem sic dictum, vt *Mauris iaculis*. suprà Oda 22. lib. 1. & *venena Colcha*: Oda 13. lib. 2. sic enim habent aliquot libri veteres. vbi vulg. *Colchica*.

LIMINIS] Od. II. epod. *Limina dura, quibus lumbos & infregi latus*.

AQVÆ CÆLESTIS.] epist. ad August. *Cælestis implorat aquas docta prece blandus*. significat, se non semper iuuenem, eaque ætate futurum, vt super limen ianux huius puellæ, & sub diuo, idq; celo nubilo & imbrifero, cubare possit.

AD MERCVRIVM.

Ode II.

C Vt cantus sibi dictet, quibus Lyde flecti possit, Danaïdum fabula.

MERCVRI: nam te docilis magistro
Mouit Amphion lapides, canendo:

Tūque testudo resonare septem

Callida neruis:

Nec loquax olim, neque grata, nunc &

Diuitum mensis, & amica templis,

Dic modos, Lyde quibus obstinatas

Applicet aureis.

Quæ, velut latis equa trima campis,

D Ludit exsultim: metuīt quæ tangi,
Nuptiarum expers, & adhuc proteruo
Cruda marito.

Tu potes tigreis, comitēsque siluas

Ducere: & riuos celereis morari.

Cessit immanis tibi blandienti

Ianitor aula

Cerberus, quamuis furiale centum

Muniant angues caput eius, atque

Spiritus tater, saniēsque manet

Ore trilingui.

Quin & Ixion, Tityosque vultu

Risit inuito. stetit vna paullum

Sicca, dum grato Danaï puellas

Carminē mulces.

Audiat Lyde scelus, atque notas

Virginum pœnas, & inane lymphæ

Dolium fundo pereuntis imo,

Seræque fata:

Quæ manent culpas etiam sub Orco:

Impiæ: nam quid potuere maius?

Impiæ sponfos potuere duro

Perdere ferro.

Vna de multis face nuptiali

Digna, periurum fuit in parentem

Splendidè mendax, & in omne virgo

Nobilis æuum:

Surge, quæ dixit iuueni marito:

Surge: ne longus tibi somnus, unde

Non times, detur: socerum, & scelestas

Falle sorores.

Quæ, velut nactæ vitulos leana,

Singulos, eheu, lacerant. ego illis

Mollior, nec te feriam: nec intra

Claustra tenebo.

Me pater sæuis oneret catenis,

Quod viro clemens misero peperci:

Me ve extremos Numidarum in agros

Classere leget.

I, pedes quò te rapiunt, & aura,

Dum fauet nox, & Venus: i secundo

Omīne, & nostri memorem sepulcro

Sculpe querelam.